

Antikoagulantia – hva bør du vite?

Hva bør en farmasøyt kjenne til – og hva kan du gjøre?

FAKTA OM ANTIKOAGULANTIA

Virker enten direkte på koagulasjonskaskaden, eller indirekte ved å hemme dannelsen av koagulasjonsfaktorer.

Direkte faktor Xa-hemmere

Virker ved direkte hemming av koagulasjonsfaktor Xa. I denne gruppen finner du apiksaban, rivaroksaban og edoksaban. Disse er alle direkte-virkende perorale antikoagulasjonsmidler (DOAK).

Direkte trombinhemmer

Dabigatran er en direkte hemmer av trombin (koagulasjonsfaktor IIa). Dabigatran er også et DOAK.

Vitamin K-antagonist

Warfarin hemmer redusering av vitamin K, som igjen fører til hemming av dannelse av koagulasjonsfaktorene II, VII, IX og X.

Vil du vite mer?

Informasjon om warfarin og de direkte virkende perorale antikoagulasjonsmidlene dabigatran, rivaroksaban og apixaban

Nasjonal rådgivende spesialistgruppe innen antikoagulasjon, 2015

Helsedirektoratet.no

Warfarinbehandling i praksis

– Tryggere antikoagulasjon

Reikvam Å, Sandset PM.

2. utgave, 2010

Helsebiblioteket.no

TEKST: Irja Alainezhad Kjærvik, master i farmasi, Farmasøytiske tjenester, Sykehusapotekene Oslo

Antikoagulantia gis til pasienter som har økt risiko for blodpropp. Det er en livreddende medisin for mange, men en behandling som også innebærer risiko. Legemiddelbrukeren må kjenne til hva denne risikoen er og når vedkommende bør kontakte lege. **Farmasøyten kan bidra til å gi legemiddelbrukeren nødvendig informasjon som gjør at behandlingen gjennomføres på tryggest mulig vis – uten unødvendige bekymringer.**

Å holde balansen

Antikoagulasjonsbehandling handler om å tilstrebe en trygg balanse mellom risiko for blodpropp og risiko for blødninger. Det viktigste legemiddelbrukeren kan gjøre for å holde denne balansen er å ta legemidlet i riktig dosering og til riktig tid – her kan gode rutiner være livreddende.

Dersom risikoforholdet kommer ut av balanse, må legemiddelbrukeren være informert om når lege må kontaktes:

Ved symptomer på blodpropp:

- Tale- og synsforstyrrelser
- Lammelser
- Brystsmerter

Ved symptomer på alvorlige blødninger:

- Langvarig eller sterk blødning
- Uvanlig hodepine
- Uforklarlig hevelse
- Pustevansker
- Uvanlig energimangel, slapphet og svimmelhet

Hvordan kan farmasøyter bidra?

- Understrek hvor nyttig denne behandlingen er. Legen skal alltid ha vurdert at risikoen ved å ta legemidlet er mindre enn risikoen det er å ikke ta det.
- Vær trygg dersom dere snakker om bivirkninger – forklar at blødninger er de vanligste bivirkningene, men at de aller fleste av disse er små og ufarlige. Understrek at alvorlige blødninger er sjeldne, men ikke vær redd for å prate om disse og informere om når lege må kontaktes.
- Sett deg inn i de ulike typene antikoagulantia og tilpass informasjonen.
- Sett deg inn i symptomer på blodpropp eller alvorlige blødninger.
- Anbefal dosett og alarm på mobilen for å huske på å ta medisinen daglig. Husk at dabigatran har egen dosett.
- Informer om at legemidlet må tas til samme tid hver dag og at det aldri skal tas dobbel dose.
- Tilby alltid skriftlig informasjon dersom det er tilgjengelig. For eksempel «TRYGG BRUK – Pradaxa, Xarelto og Eliquis» fra Apotekforeningen.
- Dersom det er en ny bruker av antikoagulantia: Informer om Medisinstart og del ut brosjyre.
- Be legemiddelbrukeren kontakte fastlegen sin dersom det kommer spørsmål du selv ikke føler deg trygg nok til å svare på.